

Znanstveno-stručni multidisciplinarni skup

DRVENA ARHITEKTURA – SUVREMENE MOGUĆNOSTI I PERSPEKTIVE DOKUMENTIRANJA, OBNOVE, KORIŠTENJA I POPULARIZACIJE

40 godina djelovanja Europskog vijeća za sela i male gradove

Krapje, 18. i 19. listopada 2024.

DRVENA ARHITEKTURA
– SUVREMENE MOGUĆNOSTI I
PERSPEKTIVE DOKUMENTIRANJA,
OBNOVE, KORIŠTENJA I
POPULARIZACIJE

**Krapje,
18. i 19. listopada 2024.**

- **Petak, 18. listopada 2024: stručni dio skupa, Posjetiteljski centar JU Park prirode Lonjsko polje, Krapje 16**
- **Subota, 19. listopada 2024: stručna ekskurzija u Lonjskom polju**

Drvena arhitektura u brojnim je područjima Hrvatske i Europe sastavni dio svakodnevnog života i koristi se za stambene, gospodarske, vjerske, kulturne, turističke i druge svrhe. Nastajala je kao odraz kompleksnih povijesnih, ekoloških, ekonomskih, društvenih i kulturnih okolnosti zbog čega se odlikuje lokalnim i regionalnim raznolikostima u tipologiji, načinu korištenja, simboličkim i drugim karakteristikama i vrijednostima.

U Hrvatskoj, u područjima u kojima je drvena arhitektura povijesno prisutna, ona predstavlja tradiciju ili baštinu, a nerijetko, zajedno s vrijednim i zaštićenim prirodnim područjima, čini jedinstvene krajolike nacionalne i regionalne važnosti. Istovremeno, drvena arhitektura danas predstavlja ugroženu materijalnu i nematerijalnu baštinu zbog kontinuiranog i ubrzanog propadanja i nestajanja građevina i povijesnih ambijenata, i gubljenja s njom povezanih tradicijskih (graditeljskih) vještina i znanja.

Kao nepovoljne okolnosti za njeno očuvanje ističu se desetljećima prisutni procesi deruralizacije i depopulacije, zanemarivanje, nedovoljno financijsko ulaganje, izostanak sveobuhvatnih planova obnove, uklanjanje i prodaja drvenih građevina kao građevinskog materijala, izostanak kontinuiteta tradicije i gradnje u drvetu, a u novije vrijeme i posljedice katastrofa (rat, poplave, potresi). Sve navedeno ukazuje na hitnost i važnost djelovanja s ciljem pronalaženja novih mogućnosti i perspektiva dokumentiranja, obnove, korištenja i popularizacije, a time očuvanja drvene arhitekture kao vrijednog graditeljskog naslijeđa i poticanje njenog kontinuiteta.

Cilj je skupa potaknuti prijenos znanja i iskustava, umrežavanje i suradnju dionika koji mogu doprinijeti razvoju dobrih praksi i modela u području dokumentiranja, obnove, korištenja i popularizacije drvene arhitekture.

pozivaju se istraživači i stručnjaci iz Hrvatske i inozemstva, iz različitih disciplina i područja djelovanja, regionalne i lokalne samouprave, institucija i udruga, konzervatori, majstori, vlasnici i korisnici da predstavljaju svoja iskustva, projekte, inicijative, prakse i primjere djelovanja te odgovore na specifične izazove u radu s drvenom arhitekturom. Pritom nas zanimaju nova (arhivska i terenska) istraživanja i nove spoznaje o drvenoj arhitekturi, suvremene prakse dokumentiranja koje podrazumijevaju multi- i interdisciplinarni rad i korištenje suvremene tehnologije, strateško (regionalno i lokalno) planiranje i financiranje obnova drvenih građevina, pristupi i primjeri obnove drvenih građevina, tradicijska (graditeljska) znanja i vještine, primjeri nove arhitekture koja se inspirira tradicijom, potom obrazovni, kulturni i turistički sadržaji povezani s drvenom arhitekturom, korištenje digitalnih tehnologija u prezentaciji i popularizaciji (internetski sadržaji, mobilne aplikacije i dr.) i druge teme koje doprinose podizanju svijesti o vrijednosti drvene arhitekture i njenom očuvanju kao i prenošenju tradicije u suvremene arhitektonske i umjetničke projekte.

Održavanjem Skupa obilježiti će se i 40 godina kontinuiranog rada ECOVAST-a.

Skup će okupiti domaće i inozemne članove ECOVAST-a i Hrvatske sekcije ECOVAST-a, članove Društva „Terra banalis“ i suradnike na projektima „Endangered Wooden Architecture of Banovina/Banija, Pokuplje and Posavina Regions (Croatia, EU)“ i „Ruta drvene arhitekture središnje Hrvatske“, djelatnike Parka prirode Lonjsko polje, znanstvenike i stručnjake iz različitih disciplina, predstavnike regionalnih i lokalnih samouprava, institucija i udruga.

- 09.00 Okupljanje sudionika - **Posjetiteljski centar JU Park prirode Lonjsko polje, Krapje 16**
- 09.30 Otvaranje skupa, pozdravni govori
- 10.00 **Prva grupa izlaganja / Moderator: Jasenka Kranjčević**
- **Ksenija Petrić:** Model evidentiranja i procjene stanja drvenih tradicijskih kuća u Parku prirode Lonjsko polje
  - **Ana Mlinar:** Konzervatorski doprinos obnovi i revitalizaciji Lonjskog Polja
  - **Maja Ergović:** Istraživački projekt Ruralno graditeljstvo na području Turopolja (2022-2023)
  - **Klementina Batina:** Bistranske hiže – projekt istraživanja i dokumentiranja tradicijske graditeljske baštine Bistre
- 11.30 **Druga grupa izlaganja / Moderator: Klementina Batina**
- **Dina Stober, Marija Krajnović, Nikolina Raguž-Lučić, Sanja Lončar-Vicković, Zlata Dolaček Alduk, Vladimir Moser, Saša Kulić:** Tipološki razvrstaj i funkcionalne značajke spremišta za kukuruz (čardaka, kukurušnjaka, virjana, koša) sjeveroistočne Hrvatske
  - **Jurica Škofač:** Drvene vinogradarske kleti u Letovanskom vrhu – spomenici tradicijskog graditeljstva. Stil i tipologija
  - **Jadranka Kruljac Sever:** Moslavačka tradicijska kuća u Gornjem Mikloušu 45
  - **Maja Cepetić Rogić, Ana Gašparović, Marko Klak, Katarina Magić Koščević:** Tradicijski čardak u Ivanić-Gradu – mogućnosti i iskustva
- 13.00 Ručak – Posjetiteljski centar JU Park prirode Lonjsko polje, Krapje 16
Predstavljanje JU Park prirode Lonjsko polje i Posjetiteljskog centra u Krapju: razgled sela
- 15.00 **Treća grupa izlaganja / Moderator: Filip Šrajter**
- **Sanja Lončar, Goran Andlar, Hrvoje Tomić, Filip Šrajter, Tanja Kremenić, Grga Frangeš, Davor Konjikušić, Petra Kelemen, Stjepan Večerin, Miše Renić, Ana Rizmaul, Maja Ergović:** Projekt Endangered Wooden Architecture of Banovina/Banija, Pokuplje and Posavina Regions (Croatia, EU) / Ugrožena drvena arhitektura Banovine/Banije, Pokuplja i Posavine (Hrvatska, EU) – osnovna polazišta, metodologija i dosezi
  - **Goran Andlar, Tanja Kremenić:** Kartiranje drvene arhitekture Banovine/Banije, Pokuplja i Posavine
  - **Hrvoje Tomić, Goran Andlar, Grga Frangeš, Stjepan Večerin:** Specifičnosti suvremenih geodetskih metoda za dokumentiranje drvene arhitekture na području Banije, Pokuplja i Posavine
  - **Goran Andlar, Stjepan Večerin:** Primjena fotogrametrije u izradi 3D modela naselja
  - **Sanja Lončar, Petra Kelemen:** Od pojedinačne građevine do konteksta – kvalitativna istraživanja drvene arhitekture i ruralnih naselja
- 16.30 Pauza za kavu
- 17.00 **Četvrta grupa izlaganja / Moderator: Aleksandar Lukić**
- **Lovro Bauer:** Revitalizacija starog župnog dvora - „farofa“ u kompleksu župne crkve sv. Nikole biskupa, Poljanica Bistranska
  - **Katarina Matkerić:** Interaktivni digitalni alati u prezentaciji drvene arhitekture: primjer naselja Trebovec
  - **Jasenka Kranjčević, Dina Strober, Sanja Lončar-Vicković:** Torčec – može li specifičan prostorni identitet biti u funkciji turizma?
  - **Petra Kelemen, Sanja Lončar:** Ruta drvene arhitekture središnje Hrvatske – novi kulturni, turistički i obrazovni sadržaj
- 18.30 Kraj radnog dijela skupa

STRUČNA EKSKURZIJA – LONJSKO POLJE

Subota, 19. listopada 2024.

Zagreb – Sisak – Krapje – Mužilovčica – Čigoč – Osekovo – Sisak – Zagreb

Autobus iz Zagreba polazi u 8 sati ispred Koncertne dvorane V. Lisinski

10.00 **Krapje - Posjetiteljski centar, šetnja kroz selo – graditeljska baština**

Naselje Krapje je 1995. proglašeno selom graditeljske baštine i jedno je od zaštićenih ruralnih naselja na području Parka prirode. Stručna ekskurzija će započeti u Posjetiteljskom centru u Krapju koji je smješten u obnovljenim drvenim stambenim i gospodarskim građevinama. Stručni djelatnici će predstaviti Park prirode, prirodne i kulturne karakteristike područja, način upravljanja zaštićenim područjem, izazove s kojima se suočava struka i lokalni stanovnici, aktualne projekte, obrazovne, kulturne i turističke aktivnosti koje osmišljava i provodi JU. Predstaviti će se i manifestacije koje organizira JU, uključujući manifestaciju Dani graditeljske baštine.

11.00 **Ustava Trebež – sustav obrane od poplava, plavljenje**

Ustava Trebež, dio je čvora Trebež, jednog od najvažnijih dijelova sustava obrane od poplava srednje Posavine. Izgrađena je na lijevoj obali rijeke Save, nizvodno od sela Lonja, na kraju kanala kojim je Trebež spojen s tokom Save prije istočnog nasipa retencije Lonjsko polje. Ustava Trebež omogućuje djelomičan nadzor sadržaja Lonjskoga polja, odnosno, moguće je kroz nju upuštati savske vode u Lonjsko polje, ali i obrnuto – ispuštanje voda u Savu.

11.30 **Retencijsko područje iza sela Mužilovčica, tradicijsko pašarenje, poplavne nizinske šume, poplava**

Najvažniji hidrološki proces na području Parka prirode Lonjsko polje je poplava. Upravo na ovom području susreće se rijeka Sava sa svojim pritokama – Una, Kupa, Lonja, Strug. Topljenje snijega sa Alpskog i Dinarskog gorja te obilne padaline uzrokuju visoke vodostaje koji u kratkom periodu uzrokuju izlivanje vode na okolna nizinska područja.

Ekstremnim oscilacijama vodostaja, stoljetnim poplavlivanjem i nanošenjem sedimenta, rijeka Sava i njene pritoke pridonose jednom od najsnažnijih ekoloških procesa – formiranje prirodnih poplavnih područja.

Konji, krave i svinje veći dio godine slobodno borave na pašnjacima i u šumama Lonjskoga polja. Tijekom poplava i snježne zime seljaci svoje blago drže u toplim i suhim štalama. S dolaskom proljeća i povlačenjem poplave seljaci puštaju stoku u polje na ispašu. Takav način držanja i uzgoja stoke naziva se tradicijsko pašarenje. Lonjsko polje jedino je područje u Europi gdje se održao takav uzgoj stoke. Tradicionalno pašarenje je arhaični sustav pašarenja gdje se na pašnjaku drži više vrsta životinja. Riječ je o upotrebi vlažnih staništa na najekonomičniji način. Svinje ruju zemlju što pridonosi rastu trave na pašnjaku kojom se potom hrani krupnija stoka. Takav sustav esencijalan je za održavanje krajolika i zaštitu biološke raznolikosti.

12.45 **Selo Čigoč - Posjetiteljski centar Čigoč, priča o rodama**

Selo Čigoč smješteno je na desnoj obali rijeke Save uz riječni rukavac Tišina. Riječ tišina upućuje na mirno i tiho mjesto, ali ovo mjesto zapravo vrvi životom. Okružuju ga livade i pašnjaci, bare i lokve gdje rode pronalaze hranu za svoje mlade (žabe, zmije, kukce, puževe, rakove, ribe). Roda je među poznatijim pticama selicama u Europi. Svojim izgledom privlači znatiželjne poglede ljudi. Adaptacijske osobine rode u suživotu s ljudima vidljive su kroz građu gnijezda koja su usko vezana za ljudske građevine. Zbog velikog broja gnijezda na krovovima drvenih posavskih kuća, selo Čigoč je 1994. godine proglašeno Prvim europskim selom roda. Posjetiteljski centar Čigoč (Čigoč 26) smješten je u obnovljenoj drvenoj posavskoj kući.

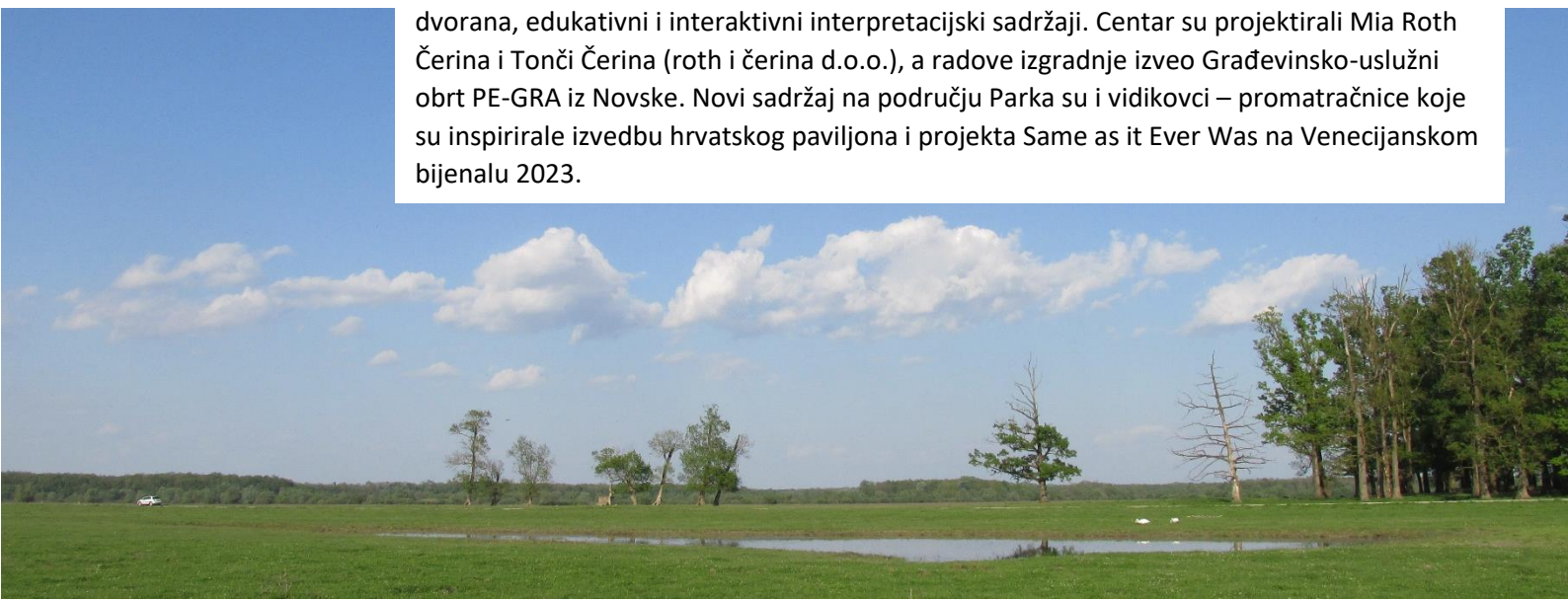
13.45 **pauza za ručak – restoran Tradicije Čigoč**

Turističko-ugostiteljski objekt "Tradicije-Čigoč" u vlasništvu obitelji Barić smješten je u samom srcu Parka prirode Lonjsko Polje, u centru Čigoča, europskog sela roda. Obitelj Barić preselila je iz susjednog sela drvenu kuću koja je bila u jako lošem stanju. Njenom obnovom i izgradnjom pomoćnih građevina nastao je ovaj vrijedan turistički sadržaj Parka prirode.

15.45 **Posjetiteljski centar Crna roda, Osekovo – multimedijaska dvorana, interaktivni park (dvorište), obilazak polja**

Posjetiteljski centar Crna roda Osekovo otvoren je 2021. godine kao jedan od posjetiteljskih centara Parka prirode Lonjsko polje, financiran sredstvima EU. Unutar modernog arhitektonskog kompleksa nalaze se info centar, suvenirnica, prezentacijska dvorana, edukativni i interaktivni interpretacijski sadržaji. Centar su projektirali Mia Roth Čerina i Tonči Čerina (roth i čerina d.o.o.), a radove izgradnje izveo Građevinsko-uslužni obrt PE-GRA iz Novske. Novi sadržaj na području Parka su i vidikovci – promatračnice koje su inspirirale izvedbu hrvatskog paviljona i projekta Same as it Ever Was na Venecijanskom bijenalu 2023.

Fotografije:
Tanja Kremenić, Sanja Lončar

Kotizacija za sudjelovanje na skupu

obuhvaća tiskanu knjigu sažetaka i popratne materijale, zajednički radni ručak te organizacijske troškove:

	Redovna kotizacija	Članovi ECOVAST-a (s plaćenom članarinom za 2024.)	Umirovljenici i studenti
Rane uplate – do 7.10.2024.	60 €	50 €	30 €
Uplate nakon 7.10.2024.	70 €	60 €	40 €

Prijave:

Prijave su obavezne za sve sudionike skupa (s izlaganjem i bez izlaganja) te sve sudionike stručne ekskurzije:

https://docs.google.com/forms/d/1g717v5vH5aDTaawcy-TOWC_5rQ8DPwMsmFgCbGtU_0/edit

Skenirajte kod za prijavu:

Kotizacija za stručnu ekskurziju

Kotizacija za stručnu ekskurziju uključuje prijevoz autobusom, stručno vodstvo djelatnika Parka prirode Lonjsko polje, zajednički ručak, ulaznicu za Posjetiteljski centar Parka prirode Lonjsko polje te organizacijske troškove i iznosi **55 €**.

Kotizacije se uplaćuju na račun Hrvatske sekcije ECOVAST-a:

IBAN HR612360001102909545 s naznakom imena sudionika.

Znanstveni odbor:

Dr. sc. Klementina Batina (Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti), doc. dr. sc. Jasenka Kranjčević (Institut za turizam, Zagreb), izv. dr. sc. Sanja Lončar (Filozofski fakultet, Zagreb), prof. dr. sc. Aleksandar Lukić (Prirodoslovno-matematički fakultet, Zagreb), izv. prof. dr. sc. Goran Andlar (Agronomski fakultet, Zagreb), izv. prof. dr. sc. Petra Kelemen (Filozofski fakultet, Zagreb), dr. sc. Tanja Kremenić (Sveučilište Insubria, Como-Varese), izv. prof. dr. sc. Hrvoje Tomić (Geodetski fakultet, Zagreb), dr. sc. Filip Šrajter (Ekomena, Zagreb)

Organizacijski odbor:

Klementina Batina, Nikša Božić, Valerija Kelemen Pepeonik, Jasenka Kranjčević, Sanja Lončar, Aleksandar Lukić, Tihana Stepinac Fabijanić, Silvija Pranjić, Ives Vodanović Lukić (Hrvatska sekcija ECOVAST-a), Petra Kelemen (Filozofski fakultet, Zagreb), Domagoj Šejatović, Maja Sabljak (Park prirode Lonjsko polje)

ECOVAST HRVATSKA SEKCIJA

Organizatori skupa:

- Hrvatska sekcija ECOVAST-a, Zagreb | <https://ecovast.hr/> | E-pošta: info@ecovast.hr
- Društvo „Terra banalis“, Glina | <https://terrabanalis.wixsite.com/terrabanalis> | E-pošta: terrabanalis@gmail.com
- Park prirode Lonjsko polje, Krapje | <https://pp-lonjsko-polje.hr/> | E-pošta: info@pp-lonjsko-polje.hr